

Accountability, Technology and
Institutional Openness Network in SEE

Udhërrëfytes për Qeverisje të Mirë për Institucionet Shtetërore në Kosovë

Bazuar në Indeksin e Hapjes
Transparencës Rajonale

Për vitin:
2018

Ky projekt
financohet nga
Bashkimi
Evropian

Projekti “Llogaridhënia, Teknologjia dhe Transparenca Institucionale në Evropën Juglindore - ACTION SEE” implementohet nga Fondacioni Metamorphosis, Fondacioni Westminster për Demokraci, CRTA - Qendra për Kërkim, Transparenca dhe Përgjegjësia, Shoqata e Qytetarëve Pse jo?, Qendra për Tranzicion Demokratik, Open Data Kosovo (ODK) dhe Lëvizja Mjaft!

Udhërrëfyes për
Qeverisje të Mirë
për Institucionet
Shtetërore në Kosovë

Për vitin: 2018

Prishtinë, Dhjetor 2019

PUBLIKUESI:

OPEN DATA KOSOVO

Open Data Kosovo

Open Data Kosovo promovon idenë që të dhënat qeveritare duhet të jenë të hapura, dhe lirisht të disponueshme për të gjithë që t'i përdorin dhe ripublikojnë sipas dëshirës, pa kufizime nga autorit, patentt ose mekanizmat e tjerë të kontrollit.

Adresa: "Ganimete Tërbeshi" 26A,
10000 Prishtinë, Kosovë

Tel: +383 49 666 412

Web: opendatakosovo.org

E-mail: info@opendatakosovo.org

Autorja:

Blerina Ramaj

Hulumtuesja:

Diellza Olluri

ACTION SEE (Accountability, Technology and Institutional Openness Network in the South East Europe region) është një rrjet i organizatave të shoqërisë civile që punojnë së bashku në promovimin e llogaridhënjes në regionin e Evropës Jug-Lindore, duke ngritur potencialin për aktivizëm qytetar, promovimin e të drejtave të njeriut dhe liritë në internet, dhe duke ndërtuar kapacitetet dhe interesimin brenda shoqërisë civile për të përdorur teknologjinë për promovimin e demokracisë. Antarët themelor të organizatës janë Metamorphosis nga Maqedonia, Center for Democratic Transition nga Mali i Zi, Center for Research, Transparency and Accountability nga Serbia, dhe Why Not nga Bosnja dhe Hercegovina. ACTIONSEE punon me partnerët nga Shqipëria të organizatës MJAFT! dhe Open Data Kosovo nga Kosova.

KORDINATORI I PROJEKTIT:

Metamorphosis Foundation

Maqedoni

www.metamorphosis.org.mk

ORGANIZATAT PARTNERE:

Westminster Foundation for Democracy

Britani e Madhe

www.wfd.org

CRTA - Center for Research,
Transparency and Accountability

Serbi

www.crt.rs

Citizens Association Why not?

Bosna dhe Hercegovina

www.zastone.ba

Center for Democratic Transition

Mali i Zi

www.cdtmn.org

Open Data Kosovo (ODK)

Kosovë

www.opendatakosovo.org

Levizja Mjaft!

Shqipëri

www.mjaft.org

Përmbajtja

1. Informacion i përgjithshëm	4
2. Institucionet Shtetërore	5
2.1. Fuqia Ekzekutive	5
2.1.1. Zyra e Kryeministrit të Kosovës	5
2.1.2. Hapat e veprimit	8
2.1.3. Ministritë	9
2.1.4. Hapat e veprimit	10
2.2. Kuvendi	11
2.2.1. Hapat e veprimit	13
2.3. Gjyqësori	15
2.3.1. Hapat e veprimit	16
2.3.2. Hapat e veprimit	18
2.4. Këshilli Prokurorial	19
2.4.1. Hapat e veprimit	21
2.5. Zyra e Kryeprokurorit të shtetit në Kosovë	22
2.5.1. Hapat e veprimit	23
2.6. Komunat	24
2.6.1. Hapat e veprimit	26
3. Metodologjia	27
4. Projekti	28
Qëllimet specifike të projektit:	29
5. Lexo më shumë	29

1. Informacion i përgjithshëm

Hapja paraqet një kusht kryesor të demokracisë - pasi që u lejon qytetarëve të marrin informacion dhe njohuri, të domosdoshme për pjesëmarrje të barabartë në jetën politike, vendimmarrje efektive dhe mbajtjen e institucioneve përgjegjëse për politikën që ata kryejnë. Në të gjithë botën, institucionet ndërmarrin aktivitete specifike që synojnë të rrisin transparencën dhe përgjegjshmërinë e tyre ndaj qytetarëve.

Qeveria e hapur bazohet në katër parime organizative: transparencën, qasshmërinë, integritetin dhe ndërgjegjësimin. Këto parime zbatohen për të gjitha degët dhe nivelet e qeverisjes, nga ekzekutivi qendror deri tek vetëqeverisja lokale, parlamenti dhe sistemi gjyqësor.

Indeksi i Hapjes është një tregues i përbërë që mat shkallën në të cilën qeveritë në vendet e Ballkanit Perëndimor janë të hapura për qytetarët dhe shoqërinë dhe është krijuar për të përcaktuar se në cilën shkallë qytetarët e Ballkanit Perëndimor marrin informacion të favorshëm dhe të kuptueshëm nga institucionet e tyre.

Indeksi i Hapjes është pjesë e ACTION SEE - Përgjegjësia, Teknologjia dhe Rrjeti i Hapjes Institucionale në SEE (EJL), i financuar nga Bashkimi Evropian, i zbatuar nga 7 organizata në 6 vende: Fondacioni Metamorphosis në Maqedoninë e Veriut, CRTA - Qendra për Kërkim, Transparencë, dhe Përgjegjësi në Serbi, Shoqata e Qytetarëve Pse jo? Në Bosnjë dhe Hercegovinë, Qendra për Tranzicion Demokratik (CDT) në Mal të Zi, Open Data Kosova (ODK) në Kosovë dhe Levizja Mjaft! në Shqipëri, dhe Fondacioni Westminster për Demokraci.

Për më tepër, ActionSEE është një rrjet i organizatave të shoqërisë civile që bashkërisht punojnë në promovimin dhe sigurimin e përgjegjshmërisë dhe transparencës së qeverisë në rajonin e Evropës Jug-Lindore, ngritjen e potencialit për aktivizëm qytetar dhe pjesëmarrje qytetare, promovimin dhe mbrojtjen e të drejtave dhe lirive të njeriut në internet dhe ndërtimin e kapaciteteve dhe interesit brenda organizatave të shoqërisë civile dhe individëve në rajon në përdorimin e teknologjisë në punën e promovimit të demokracisë.

Për këtë qëllim, për të matur shkallën e hapjes institucionale, partnerët ACTION SEE duke ndjekur standardet ndërkombëtare, rekomandimet, si dhe shembuj të praktikës së mirë, institucionet e vlerësuara përmes treguesve të veçantë sasiorë dhe cilësor, të cilët vlerësojnë institucionet mbi bazën e: qasshmërisë së informacionit në faqet e internetit zyrtare të institucioneve, cilësia e një kornize ligjore për çështje individuale, burimet e tjera të informimit publik dhe pyetësorët e dorëzuar në institucione.

Përgjegjësia e institucioneve ndaj pyetësorëve ishte një tregues shtesë i hapjes së tyre. Shumë institucione kanë rezultate negative në tregues për shkak të mos reagimit të tyre, gjë që është gjithashtu e rëndësishme të përmendet për dy arsye: së pari, se

përgjegjësia institucionale është një tregues i hapjes në vetvete, dhe së dyti që mos reagimi i institucionit ka ndikuar në rezultatet e tyre të indeksit negativisht sepse ato u klasifikuan automatikisht si 0. Për më tepër, disa prej treguesve mund të ishin vlerësuar pozitivisht nëse do të zbatoheshin vetëm ligjet ekzistuese.

Bazuar në të dhënat e monitorimit dhe gjetjet, një seri rekomandimesh dhe udhëzimesh drejtuar institucioneve u zhvilluan bazuar në rezultatet e hulumtimit. Hapat e rekomanduar për secilën kategori institucionesh bazohen në tregues që nuk janë përmbushur plotësisht. Për më tepër, pasi që u morën në provë disa kategori institucionesh, d.m.th. për këto institucione, agjencitë ekzekutive, vetëqeverisjet lokale, gjykatat dhe prokuroritë janë rekomandime të përgjithshme dhe hapa veprimi për të gjithë grupin e institucioneve.

Lexuesit mund të gjejnë metodologjinë dhe informacionin e përgjithshëm të projektit në fund të këtij dokumenti.

2. Institucionet Shtetërore

2.1. Fuqia Ekzekutive

2.1.1. Zyra e Kryeministrit të Kosovës

Qasshmëria

Në krahasim me rajonin, rezultatet e Zyrës së Kryeministrit ende nuk janë të kënaqshme. Sidoqoftë, një përmbledhje pozitive e institucionit është se Zyra e Kryeministrit po azhurnon faqen e internetit zyrtare në mënyrë të vazhdueshme, ku CV-ja e Kryeministrit është në dispozicion, për më tepër, faqja në internet përmban tekstin e plotë të Rregullave të Ligjit për Qeverinë dhe botohet programi vjetor i punës. Njoftimet për shtyp të seancave të Qeverisë dhe informacionet për konferencat për shtyp janë botuar gjithashtu në faqen e internetit të qeverisë.

Sidoqoftë, institucionit i mungon botimi i organogramit, në uebfaqe nuk përmban një përshkrim të kompetencave të qeverisë, nuk ka asnjë transmetim video ose audio të seancave të Qeverisë në dispozicion. Dokumenti në lidhje me strategjinë, politikën ose procedurën dhe hapjen dhe transparencën e tyre nuk janë të përfshira në faqen e internetit, për më tepër, nuk ka asnjë informacion mbi pagat e zyrtarëve publik në dispozicion.

Ndërgjegjësimi

Kosova mori notën e dytë më të ulët në ndërgjegjësim, duke shënuar vetëm 37%, dhe duke lënë pas vetëm Serbinë, e cila mori një rezultat prej 0%. Një nga elementët kryesorë që mungon në nivelin e Zyrës së Kryeministrit është vlerësimi dhe monitorimi i përgjithshëm i projekteve dhe politikave, në të cilat Kosova shënoi 0% bazuar në treguesit. Një përmbledhje kontekstuale tregon se Kosova ka qenë e ekspozuar ndaj shumë projekteve dhe politikave të drejtuara nga donatorët. Sidoqoftë, nuk ka asnjë mekanizëm për të monitoruar performancën e këtyre projekteve dhe politikave dhe ndikimin e programeve dhe planeve të reformave. Progresi ose regresi shkon pa dokumente, gjë që paraqet një sfidë të madhe për hapjen, si dhe një rrezik joefikasiteti. E vetmja komponentë brenda Ndërgjegjësimit që Kosova mori notën 100% është komponenti në raportimin e Ministrisë; vendi e ndan këtë rezultat me Maqedoninë e Veriut dhe Bosnjë-Hercegovinën.

Integriteti

Në fushën e integritetit ku zyra e Kryeministrit po performon mirë, rezultati është 85% bazuar në tregues. Kosova u rendit e treta, pas Malit të Zi dhe Shqipërisë. Ekziston një Kod Etik, i botuar në faqen zyrtare të gazetës. Kjo është kryesisht e lidhur me deklarin e pasurive përmes kartave të pasurive të menaxhuara nga Agjencia Kundër Korrupsionit, e cila është në kategorinë e Integritetit në studimin tonë. Treguesit e integritetit kanë të bëjnë me deklarin e pasurisë, kodin e sjelljes dhe konfliktin e interesit; në të tre, proceset janë të rregulluara dhe i japin këtij institucioni një renditje të lartë.

Transparenca

Transparenca matet në tre përbërës: informacionin organizativ, prokurimin publik dhe buxhetin e shtetit. Në përgjithësi, Kosova ka shënuar vetëm 41% bazuar në treguesit e caktuar. Një nga pengesat më të mëdha të Zyrës së Kryeministrit të Kosovës është transparenca buxhetore. Uebfaqja zyrtare nuk përmban shpenzimet buxhetore dhe llogaritë përfundimtare. Nuk ka informacion mbi nivelin dhe përbërjen e borxhit publik, servisimin e borxhit dhe mënyrën e administrimit të borxhit. Kur bëhet fjalë për transparencën në informacionin organizativ, faqja e internetit e Zyrës së Kryeministrit në përgjithësi është mjaft e mbushur me njoftime për shtyp të seancave të qeverisë, dokumente zyrtare, raporte, strategji, plane vjetore të punës dhe, deri në një farë mase, informacion mbi shërbyesit civil. Sidoqoftë, ekziston një problem me konsistencën dhe organizimin e dokumenteve të tilla brenda faqes së internetit.

Informacioni nuk është paraqitur gjithmonë në dy gjuhët zyrtare të vendit, i cili është një kusht brenda Kushtetutës, dhe raportet janë të shpërndara dhe nuk ndjekin një model specifik. Prokurimi Publik Problemi kryesor kur bëhet fjalë për transparencën në prokurimin publik. Uebfaqja e Zyrës së Kryeministrit nuk siguron plane dhe rezultate të prokurimit. Një mënyrë efektive për të përmirësuar ndjeshëm rezultatin e transparencës do të ishte botimi i rregulloreve, planeve dhe rezultateve të prokurimit në uebfaqe në atë mënyrë që të arrihen nga qytetarët.

2.1.2. Hapat e veprimit

Për të rritur rezultatin e saj të përgjithshëm, ne rekomandojmë Zyrën e Kryeministrit të ndër marrë hapat e mëposhtëm:

- Krijoni udhëzime për ngritjen e shqetësimeve dhe ankesave nga palët në një kanal të drejtpërdrejtë në faqen e internetit
- Ndërtoni një plan strategjie në mënyrë që të zhvilloni kapacitetet e nëpunësve civil për mediat sociale si pjesë e detyrave zyrtare, të tilla si Facebook ose Twitter.
- Zbatoni një detyrim ligjor për kryerjen e arsimit në fushën e qasjes në informacione publike, të dhëna të hapura dhe tema të tjera të lidhura me nevojat e zyrtarëve publik. (Këto trajnime janë më se të nevojshme për temat si konflikti i interesit, duke parandaluar korrupsionin në rast parregullsish)
- Udhëhiqni një dokument planifikimi afatgjatë dhe / ose për një periudhë mandati të punës së Qeverisë
- Rregulloni rregullat e lobimit me ligj
- Publikoni një plan integriteti ose politikë të brendshme antikorrupsion (që nënkupton masa për parandalimin dhe eliminimin e formave të ndryshme të sjelljes korruptive dhe joetike brenda institucionit)
- Publikoni në internet organogramin e tyre për të demonstruar strukturën e qeverisë në mënyrë që të provoni përfaqësimin midis funksioneve
- Informacioni për emrat dhe kontaktet e zyrtarëve duhet të jetë i disponueshëm publikisht në faqen e internetit
- Transmetimet audio ose video të seancave qeveritare duhet të jenë të disponueshme në faqen e internetit, në mënyrë që qytetarët të mund të ndjekin transmetimet e përshtatura me kohën e tyre
- Uebfaqja e qeverisë duhet të përmbajë agjendat dhe materialet e seancave të ardhshme qeveritare, në mënyrë që qytetarët, media dhe OJQ-të të informohen paraprakisht dhe ta mbajnë qeverinë përgjegjëse për përparësitë e çështjeve.
- Uebfaqja e Zyrës së Kryeministrit duhet të përmbajë përshkrime të kompetencave të qeverisë
- Publikoni pagat e zyrtarëve publikë të disponueshëm në uebfaqe, për arsyen që qytetarët të dinë sa fitojnë zyrtarët e tyre, posaçërisht

ata të rangut më të lartë.

- Raportet e shpenzimeve shtetërore dhe qeveritare dhe vëni në dispozicion buxhetet në faqen e internetit
- Zyra e Kryeministrit duhet të sigurojë një listë që kompanitë e dënuara për ryshfet të ndalohen të marrin pjesë në ofertat e ardhshme të prokurimit
- Kërkoni nga autoritetet publike përgjegjëse për raportimin në qeveri për të azhurnuar listat e pasurive të tyre dhe t'i bëjnë ato publike

2.1.3. Ministritë

Ministritë e Kosovës i plotësojnë kriteret e hapjes me 55%, Kosova ka bërë përparim të madh brenda një viti nga renditja e dytë në e fundit në rajon, me një rezultat prej 27% në renditjen e dytë në rajon. Kjo pasi ministrat më shumë i janë përgjigjur pyetësorit të dërguar atyre, si dhe ka pasur më shumë informacion në dispozicion të qytetarëve dhe palëve të tjera të interesuara në internet. Në Kosovë, Ministria më e hapur për vitin 2018 është Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal, me rezultatin 81%, e ndjekur nga Ministria e Administratës Publike, e cila mori një rezultat prej 77%. Ministria, e cila mori rezultatin më të ulët për hapje, vazhdon të jetë Ministria e Punëve të Jashtme, duke shënuar vetëm 20% në treguesit e caktuar.

Një pjesë e kampionit të matjes ishin 11 ministri nga 21 sa janë në total: Ministria për Komunitet dhe Kthim; Ministria për Forcën e Sigurisë së Kosovës; Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural; Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor; Ministria e Financave; Ministria e Punëve të Jashtme; Ministria e Shëndetësisë; Ministria e Punëve të Brendshme; Ministria e Drejtësisë; Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal dhe Ministria e Administratës Publike.

Në bazë të parimit të Mundësisë që ka të bëjë me Qasjen në Informacion, ndërveprimin e qytetarëve dhe konsultimet publike, Ministritë e Kosovës pësuan një rritje prej 30%, duke arritur një rezultat prej 58% dhe duke u renditur në vendin e dytë në rajon pas Malit të Zi. Ministritë e Kosovës janë liderët mbi parimin e Ndërgjegjësimit në rajon me rezultatin prej 60%. Ministria e Forcës së Sigurisë së Kosovës, Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural, Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor, Ministria e Drejtësisë dhe Ministria e Shëndetësisë të gjithë shënuan 100%. Vetëm mbi Integritetin Ministritë e Kosovës shënuan 54%, duke u renditur e dyta në renditjen rajonale për këtë parim. Ministritë kanë bërë përparim domethënës në vitin 2018 nga vitet e kaluara. Për transparencën, Ministritë e Kosovës vazhdojnë të shënojnë dukshëm më pak. Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal drejton transparencën me rezultatin 79%. Ministria më pak transparente është Ministria e Punëve të Jashtme, e cila shënoi vetëm 20%.

2.1.4. Hapat e veprimit

Për të rritur rezultatin e saj të përgjithshëm, ne rekomandojmë ministrinë e linjës të ndërmarrin hapat e mëposhtëm:

- Formoni udhëzime për ngritjen e shqetësimeve, ankesave dhe bërjen e apelit në faqen e internetit
- Publikoni udhëzuesin e zbatuar të FOI një herë në vit
- Ndërtoni një plan strategjik për të zhvilluar kapacitetet e nëpunësve civilë për mediat sociale, si pjesë e detyrave zyrtare, të tilla si Facebook ose Twitter
- Kur zhvilloni raporte vjetore të punës, përdorni indikatorë të performancës
- Publikoni një plan të Integritetit ose ndonjë politikë tjetër të brendshme kundër korrupsionit (që kërkon masa për parandalimin dhe eliminimin e formave të ndryshme të sjelljes korruptive dhe jo etike brenda institucionit)
- Mbani trajnime ose punëtori ose aktivitete të tjera edukative për oficerët e saj për tema të tilla si konflikti i interesit / parandalimi i korrupsionit / raportimit në rast të parregullsive
- Publikoni çdo dokument (strategji, politikë, procedurë ...) që merret me hapjen dhe transparencën e tij
- Bëni procedurat e prokurimit në dispozicion të publikut në internet
- Buxhetet ose planet financiare duhet të jenë në dispozicion në faqen e internetit, në mënyrë që qytetarët të marrin pjesë dhe të kuptojnë planet e ardhshme të buxhetit
- Përmbajnë një përshkrim të përgjegjësive për secilën njësi organizative
- Publikoni informacione mbi pagat e ministrive të linjës në faqen e internetit
- Zhvilloni kërkimin e frazave të faqes, në mënyrë që ta bëni faqen e internetit të thjeshtë dhe të saktë
- Publikoni organogramin institucional, fushën e punës, emrat, pozitat dhe rinisjet e stafit, për t'iu qasur më shumë hapje

2.2. Kuvendi

Qasshmëria

Kuvendi i Kosovës renditet në fund të vendeve të tjera rajonale në Ballkanin Perëndimor. Në vlerësimin e indeksit, Kosova paraqitet mjaft e lartë kur bëhet fjalë për infrastrukturën ekzistuese për lirinë e informacionit, të mishëruar nga Ligji për Qasje në Dokumente Publike. Institucioni ka një person të caktuar i cili merret me kërkesat e Lirisë së Informacionit (FOI) dhe ka një afat të arsyeshëm minimal kohor për t'iu përgjigjur kërkesave. Një aspekt tjetër që parandalon zbatimin e duhur të këtij ligji është mos publikimi i një liste të regjistrave dhe dokumenteve në posedim të tij, siç kërkohet me ligj. Kjo është e ngjashme me situatën në institucionet e pushtetit ekzekutiv dhe institucionet e tjera publike. Vendosja e një praktike të tillë do të thjeshtonte procedurën si për zyrtarin publik ashtu edhe për aplikantin.

Një tjetër e metë në këtë drejtim është se nuk ka një organ të pavarur mbikëqyrës ose komisioni informativ, i cili do të sigurojë që Ligji për qasjen në dokumente publike po zbatohet brenda Kuvendit dhe të gjitha kërkesat janë duke u trajtuar me kohë dhe në përputhje me rrethanat. Një problem tjetër themelor i qasshmërisë së Kuvendit është tipari i kërkimit në faqen kryesore. Në faqen zyrtare në internet të Kuvendit, kjo karakteristikë nuk funksionon dhe e bën të pamundur që qytetarët të kontrollojnë çdo dokument të disponueshëm në faqen e internetit.

Ndërgjegjësimi

Kosova ka rezultatin e dytë më të lartë në rajon kur bëhet fjalë për ndërgjegjësimin, e cila ka të bëjë me planifikimin strategjik dhe monitorimin parlamentar, si mjet i hapjes. Tani ekziston një procedurë parlamentare për sjelljen e përfaqësuesve të ekzekutivit kryesor në Parlament për t'iu përgjigjur pyetjeve të deputetëve. Për më tepër, Kuvendi ofron një përmbledhje dhe statusin e aktiviteteve të mbikëqyrjes. Sidoqoftë, Kuvendi i Kosovës nuk arrin të vlerësojë ndërgjegjësimin dhe ndikimin e ligjeve të saj, pavarësisht nëse ato janë duke u përgatitur ose janë në fuqi. Kuvendi i Kosovës nuk ka miratuar asnjë dokument nëse ato janë strategji, politikë apo procedurë që merren me këtë çështje, gjë që do të rrisë hapjen dhe transparencën. Një vlerësim i ndikimit është i rëndësishëm, sepse i mundëson Kuvendit të vërejë shembuj të politikës dhe bërjes së ligjit joefektiv. Mënyrat se si të matni ndikimin e ligjeve duhet të konsiderohen, dhe pastaj të përdoren në mënyrë sistematike.

Integriteti

Treguesit e kodeve të etikës për matjen e integritetit, konfliktin e interesit, rregullat e lobimit - të cilat akoma nuk janë vendosur në Kosovë, dhe deklarimin e pasurive nga deputetët. Të gjitha këto aspekte rregullohen me Ligjin për të drejtat dhe privilegjet e deputetëve dhe Ligjin për deklarimin, origjinën dhe kontrollin e pasurisë së zyrtarëve të lartë publik, si dhe deklarimin, origjinën dhe kontrollin e dhuratave të të gjithë zyrtarëve publik. Këto dy ligje ofrojnë një bazë të mirë për zhvillimin e integritetit parlamentar, por mungon zhvillimi i rregullimit të kodit të etikës së deputetëve brenda kuvendit, përkundër kapitullit në Ligjin për të drejtat dhe privilegjet e deputetëve. Për shkak të mos miratimit të kësaj rregulloreje, tre tregues të tjerë të mbështetur në mekanizmin e monitorimit të këtij kodi, procedurat për të trajtuar shkeljen dhe një version në internet të tij marrin një rezultat zero.

Transparenca

Vlerësimi i nivelit të transparencës së Kuvendit të Kosovës është realizuar përmes matjes së indikatorëve në lidhje me informacionin organizativ, prokurimin publik dhe buxhetin e shtetit. Kuvendi i Kosovës mori një rezultat të mirë në lidhje me informacionin organizativ - një komponent që shqyrton cilësinë dhe sasinë e informacionit për funksionimin e këtij institucioni. Uebfaqja zyrtare e Kuvendit është e populluar me të gjitha ligjet, ndryshimet në ligj, projektligjet, rregulloret, strategjitë dhe raportet e punës. Uebfaqja e kuvendit vazhdimisht Një tjetër veçori, e cila po kontribuon në transparencën e Kuvendit, është platforma online Sistemi për përcjelljen e Legjislacionit që u lejon qytetarëve të shohin se në cilën fazë të miratimit është secili ligj.

Ajo që ende mungon është procesverbali i pjesëmarrjes së deputetëve, si dhe më shumë informacione për zyrtarët publik që punojnë në këtë institucion. Qëllimi duhet të jetë publikimi i informacionit për departamente të ndryshme, përfshirë zyrtarët publikë që punojnë atje, rinisjet e tyre dhe informacionet mbi pagat, për të arritur transparencë të plotë organizative.

2.2.1. Hapat e veprimit

Për të rritur rezultatin e tij të përgjithshëm dhe adresimin e çështjeve të deklaruara më parë, Kuvendi i Kosovës duhet të ndërmarrë hapat e mëposhtëm:

- Siguroni një organ të pavarur mbikëqyrës ose një komision informacioni që siguron respektimin e të drejtës për rregullat e informacionit
- Institucionet duhet të krijojnë dhe azhurnojnë listat ose regjistrat e dokumenteve që disponojnë dhe t'i bëjnë ato në dispozicion të publikut në faqen e tyre të internetit
- Krijoni një detyrim ligjor për kryerjen e trajnimeve / arsimimit në fushën e qasjes në informacionin publik
- Lejoni shoqërinë civile / ekspertë të pavarur të marrin pjesë në punën e komisioneve parlamentare jo vetëm si vëzhgues
- Krijoni udhëzues për ngritjen e shqetësimeve, ankesave dhe bërjen e apelit në faqen e internetit
- Formoni një kanal të drejtpërdrejtë të komunikimit në internet në dispozicion në faqen e internetit përmes të cilit qytetarët mund të ngrenë shqetësime, ankesa dhe të bëjnë ankesa
- Vendosni një mekanizëm të e-peticioneve
- Hapni dhe mbani një llogari në Twitter
- Përmirësimi dhe promovimi i mëtutjeshëm i informacionit të disponueshëm në lidhje me mundësinë e hyrjes në ndërtesën parlamentare (p.sh. qendra e vizitorëve, turne të drejtuara, vizita edukative, orë vizite, hyrje në seanca plenare, etj.)
- Krijoni një natyrë detyruese (me ligj ose rregullore) të vendimeve të një organi të pavarur mbikëqyrës
- Themelimi i ekzistencës së detyrueshme të një regjistri të lobistëve dhe vendosja e një organi të pavarur përgjegjës për administrimin e regjistrit
- Forcimi i mekanizmave ekzistues për vlerësimin e ndikimeve të mundshme të akteve ligjore ekzistuese ose të përgatitura (përfshirë vlerësimet rregullatore, RIA)
- Vendosja e pjesëmarrjes, transparencës dhe vlerësimit të cilësisë brenda procesit të RIA

- Krijoni një Kuvend që zhvillon punëtoritë për nëpunësit civilë mbi konceptin e të dhënave të hapura dhe udhëzimet për përdorimin dhe publikimin e të dhënave të hapura
- Rregulloni lobistët dhe aktivitetet e lobimit duke miratuar një ligj për këtë fushë (vetëm ose nga qeveria)
- Forconi mekanizmat ekzistues për monitorimin e zbatimit të Kodit të Etikës për deputetët
- Hartoni procedurat për bërjen e informacionit publik mbi rezultatet përfundimtare të hetimeve mbi akuzat e sjelljes joetike
- Përfundoni rregullat dhe procedurat ekzistuese për t'iu ofruar ofertuesve të pasuksesshëm të nxisin një rishikim zyrtar të vendimeve të prokurimit
- Sigurohuni që planet, thirrjet, vendimet, kontratat dhe anekset në lidhje me prokurimin publik të publikohen në uebfaqen e tij dhe të lidhen me prokurimin elektronik publik të publikohen në uebfaqen e tij dhe të lidhen me prokurimin elektronik.

2.3. Gjqësori

Këshilli Gjyqësori Kosovës u rendit i treti pas Malit të Zi (79%) dhe Bosnje-Hercegovinës (63%) të përmbushjes së treguesve të caktuar. Ky është një avancim në renditjen e nivelit të hapjes, në krahasim me matjen e fundit. Nga ana tjetër, Gjykatat shënuan 47% një rritje prej 4% të treguesve të caktuar nga matja e vitit të kaluar, por prapë ishin të renditur në vendin e tretë. Me faqet e internetit të reja që janë paraqitur në mes të gjykatave në Kosovë, ata kanë arritur të rrisin praninë e tyre në internet dhe të ndajnë informacionin me publikun. Të jenë në gjendje të krijojnë ndërhyrje të përshtatshme që synojnë rritjen e aksesit, vetëdijes, integritetit dhe transparencës. Institucionet e përfshira në vlerësim janë Gjykata Themelore e Ferizajt, Gjykata Themelore e Gjilanit, Gjykata Themelore e Mitrovicës, Gjykata Themelore e Pejës, Gjykata e Apelit dhe Gjykata Supreme e Kosovës.

Qasshmëria

Është arritur përparim në lidhje me krijimin e një zyre për çështje publike dhe publikimin e kontakteve të personit përgjegjës për qasje në informacione me rëndësi publike në faqen e internetit. Sidoqoftë, bazuar në përgjigjen e marrë, i gjithë zyrtari publik përgjegjës për komunikim theksoi se vetëm një person përgjegjës për komunikim nuk është i mjaftueshëm, pasi është përgjegjës për të gjitha detyrat përfshirë, por jo kufizuar në kryerjen e njoftimeve për shtyp, menaxhimin e faqeve të internetit dhe faqeve në facebook, publikimin të vendimeve, mbajtjen e postës elektronike zyrtare të gjykatës, etj.

Ndërgjegjësimi

Ka pasur përparim të konsiderueshëm duke marrë parasysh vendosjen e vitit të kaluar. Kryesisht pasi të gjitha gjykatat dhe këshilli kanë raste që u janë caktuar gjyqtarëve përmes një sistemi të paanshëm për të mbrojtur kundër "blerjes së gjyqtarëve". Për më tepër, Gjykata Themelore e Gjilanit, Gjykata Themelore e Pejës, Gjykata Supreme si dhe Gjykata e Apelit të gjithë i paraqitën raportet e tyre me kohë tek autoriteti kompetent. Gjykata e Apelit dhe Këshilli Gjyqësor gjithashtu përfshinin informacione rreth masave disiplinore, si dhe ankesat ndaj gjyqtarëve në raportin e tyre vjetor.

Integriteti

Rezultati i këtij viti pasqyron një rënie nga matjet e vitit të kaluar dhe është kryesisht pasi asnjë nga institucionet nuk ka një plan integriteti ose ndonjë politikë tjetër të brendshme kundër korrupsionit, e cila do të nënkuptojë masa për parandalimin dhe eliminimin e formave të ndryshme të korrupsionit dhe sjelljes jo etike brenda institucionit. As ata nuk zhvilluan trajnime për oficerët e saj për tema të tilla si konflikti i interesit ose parandalimi i korrupsionit ose raportimi.

Transparenca

Sipas parimit të transparencës, parashikon që informacioni organizativ, buxheti dhe procedurat e prokurimeve publike janë në dispozicion dhe publikuar publikisht. Kosova ka demonstruar përparim të rëndësishëm nga pozita e dytë në të fundit të viteve të fundit.

Ngjashëm me vitin e kaluar, Kosova vazhdon të luftojë me publikimin e strukturës organizative për personelin gjyqësor kryesisht, programet dhe planet e gjykatave themelore individuale. Për më tepër për të përmendur vetëm disa nga informacionet që mungojnë, nuk ka asnjë informacion kontakti për gjyqtarët ose pagat që mund të jenë në dispozicion në faqen e internetit. Për më tepër, KGJK ende nuk ka miratuar ndonjë politikë që do të merret me hapjen dhe transparencën e saj, e cila do të rrisë drejtpërdrejt besimin e qytetarëve në sistemin gjyqësor.

Këshilli Gjyqësor i Kosovës

2. 3. 1. Hapat e veprimit

Për të rritur rezultatin e saj të përgjithshëm, Këshilli Gjyqësor i Kosovës duhet të ndërmarrë hapat e mëposhtëm:

- Zgjidhni një person kontakti përgjegjës për qasjen në informacione me rëndësi publike të disponueshme në faqen e internetit
- Formoni udhëzime për ngritjen e shqetësimeve, ankesave dhe bërjen e apelit në faqen e internetit
- Zhvilloni udhëzime të posaçme për shtyp që përcaktojnë rregulla dhe parime që rregullojnë marrëdhëniet midis Këshillit dhe mediave, dhe lejoni përfaqësuesit e mediave të marrin pjesë në seancat e Këshillit, në varësi të përjashtimeve të nevojshme
- Publikoni programe pune, plane dhe informacione lidhur me

personelin (përfshirë emrat dhe pozicionet), pagat, kontaktet me anëtarët e Këshillit, fushën e veprimtarisë institucionale të punës, organogramin dhe rinisjet e stafit, si dhe një listë të regjistrave të dokumenteve që disponojnë në faqen e internetit. Këshilli duhet të sigurojë që uebfaqja të azhurnohet rregullisht dhe në mënyrë të vazhdueshme me informacionin aktual.

- Publikoni programe dhe plane vjetore të punës në uebfaqe për arsyen në mënyrë që qytetarët të mund të ndjekin në detaje punën e tyre
- Vendosni një praktikë të kryerjes së sondazheve për besimin e qytetarëve në sistemin gjyqësor
- Sigurohuni që të rishikoni të gjitha raportet e zbatimit të paraqitura nga gjykatat dhe përcaktoni qartë detyrimet dhe afatet e raportimit nga gjykatat
- Krijimi një trajnimi të detyrueshëm etik për gjyqtarët; identifikoni burimet e brendshme dhe të jashtme, përfshirë burimet e huaja të financimit për trajnimin e etikës
- Publikoni informacione mbi pagat e anëtarëve të Këshillit të Gjykatës në faqen e internetit
- Alokoni linja të veçanta buxheti të buxhetit të Këshillit për ndërtimin e mirëmbajtjes, funksionimit dhe kostove, investime në ndërtesa të reja, ndihmë juridike, trainim dhe arsimim të gjyqtarëve, dhe informatizim (pajisje, investime dhe mirëmbajtje)
- Vendosni një procedurë për ngritjen e ankesave kundër sjelljeve të pretenduara jo etike dhe në lidhje me punën e gjyqtarëve dhe nëpunësve civilë, dhe vendosni informacionin përkatës në dispozicion në faqen e internetit të Këshillit
- Sigurohuni që buxhetet dhe llogaritë përfundimtare të shpenzimeve buxhetore të publikohen në faqen e saj të internetit
- Siguroni që planet, thirrjet, vendimet, kontratat dhe anekset në lidhje me prokurimin publik të publikohen në faqen e saj të internetit

Gjykatat e Kosovës

2.3.2. Hapat e veprimit

Për të rritur rezultatin e tyre të përgjithshëm, Gjykatat e Kosovës duhet të ndër marrin hapat e mëposhtëm:

- Siguroni që proceset gjyqësore të zhvillohen në publik, duke përjashtuar përjashtime specifike, të përcaktuara mirë dhe të justifikuara
- Sigurimi i vendimeve që përfshijnë arsyet e vendimit nga të gjithë gjyqtarët
- Mundësoni që qytetarët të ndjekin ecurinë e çështjes së tyre në internet
- Krijoni një procedurë në lidhje me përdorimin e gjuhëve të pakicave dhe shkrimeve
- Vendosja e një sistemi trajnimi dhe udhëzimi për t'u mundësuar punonjësve të gjykatës të vlerësojnë regjistrimet, të dhënat e të dhënave dhe asetet e tjera të informacionit për zbulimin dhe të marrin përsipër detyrimet e tyre në përputhje me ROI
- Vendosni masa mbrojtëse nga vonesa (standardet e performancës, koha normale për fazat në procedurën gjyqësore)
- Më tej, forconi detyrimin për dërgimin e një raporti tek autoriteti kompetent
- Publikoni në faqen e tyre të internetit Kodin e Etikës për gjyqtarët dhe personelin e gjykatës, rregullat e sjelljes dhe siguron punën themelore
- Publikoni informacion mbi pagat e gjyqtarëve të publikuar në faqen e internetit
- Publikoni organogramin institucional, fushën e punës, emrat, pozicionet, pagat dhe rinisjet e stafit, strategjitë aktuale të gjyqësorit, programet dhe planet e punës, listën e regjistrave të dokumenteve në posedim të Gjykatës, procesverbalet nga seancat dëgjimore (subjekt i përjashtimeve të kufizuara), statistikat për vëllimin e çështjeve të pranuar, shkallët e zhdoganimit, kohëzgjatjen e çështjeve në pritje (nga gjykata dhe nga gjykatësi), aktgjykimet anonimizuar në çështjet kundër të miturve në faqen e internetit të Gjykatës.

- Azhurnoni në mënyrë të vazhdueshme dhe rregullisht faqen e internetit me këtë dhe informacione të tjera të kërkuara me ligj.
- Lëshoni një ndalim të përgjithshëm ndaj publikut që merr pjesë në raste kundër të miturve
- Krijoni një mekanizëm të ankesave publike në lidhje me punën e gjyqtarëve dhe nëpunësve civilë

2. 4. Këshilli Prokurorial

Qasshmëria

Në krahasim me matjen e vitit të kaluar, ku hyrja në informacion ishte thembra e Akilit e Këshillit Prokurorial të Kosovës. Këshilli Prokurorial i detyrohet rezultatit të tij të ulët për mos disponimin e informacionit të kontaktit të personit përgjegjës për FOI, krijimin e një mekanizmi të ankesave publike në lidhje me punën e prokurorisë, dhe mungesën e udhëzimeve që rregullojnë raportimin në media dhe që mundësojnë që punonjësit e prokurorisë të vlerësojnë informacionin dhe të ndërmarrin detyrimet e tyre sipas ligjit të RTI. E vetmja pikë standarde e kënaqur është botimi i vendimeve të Këshillit Prokurorial në faqen e tij të internetit. Për më tepër, zbatimi i udhëzimeve ose strategjive në lidhje me bashkëpunimin me median dhe raportimi i tyre për punën e Këshillit Prokurorial do të ndihmojë në përmbushjen e treguesve dhe ta bëjë këshillin më të arritshëm për qytetarët

Ndërgjegjësimi

Këshilli Prokurorial i Kosovës çmon më shumë në ndërgjegjësimin në terma absolut. Nota më e lartë që Këshilli Prokurorial i Kosovës shënoi brenda ndërgjegjësimit dhe variablave ku detyrimet dhe afatet për raportimin e Zyrave të Prokurorisë ndaj autoriteteve kompetente të përcaktuara në ligj / rregullore, detyrimin për Këshillin e Prokurorisë të paraqesë një raport mbi punën e tij, dhe vjetorin raportit përfshin masa disiplinore, ankesa ndaj prokurorëve.

Integriteti

Ekziston një Kod Etik për prokurorët dhe stafin i cili është në dispozicion në faqen e internetit të Këshillit. Sipas këtij Kodi, trajnimi i etikës për prokurorët është i detyrueshëm pasi që një prokuror duhet të ruajë dhe përmirësojë standardet më të larta të profesionalizmit dhe ekspertizës juridike, dhe, për këtë qëllim, të angazhohet në vazhdimin e edukimit juridik dhe trajnimit sa herë që është në dispozicion, ky Kod nuk arrin të rregullojë plotësisht çështjet mbi konfliktin e interesit, përdorimin e pronës shtetërore, dhuratat dhe favorizimet. Dy standardet që tërheqin rezultatet e integritetit të Këshillave Prokurorial janë mungesa e sondazheve që vlerësojnë besimin e qytetarëve në prokurori dhe mungesa e një sistemi zyrtar disiplinor në lidhje me ankesat kundër prokurorëve.

Transparenca

Sa i përket transparencës së informacionit organizativ, Këshilli Prokurorial i Kosovës po dështon vetëm në publikimin e informacionit mbi pagat e anëtarëve të Këshillit Prokurorial, por po jep informacion për personelin, siç janë, emrat, pozicionet dhe kontaktet e stafit të këshillit prokurorial. Sidoqoftë, Këshilli Prokurorial është konsistent në azhurnimin e uebfaqes zyrtare. Uebfaqja gjithashtu përmban organogramin, një përshkrim të kompetencave të Këshillit të Gjykatës, CV-në e Shefit të Institucionit dhe vendimet e këshillit gjyqësor. Programet, planet dhe raportet vjetore të punës publikohen në faqen e internetit, si dhe strategjitë aktuale. Informacione mbi anëtarët e Këshillit Prokurorial, siç janë emrat dhe kontaktet, si dhe informacione lidhur me procesin e përzgjedhjes së prokurorëve dhe kriteret e përzgjedhjes janë gjithashtu në dispozicion. Me rëndësi të madhe nëse fakti që ky Këshill ka zbatuar një rregullore që merret me hapjen dhe transparencën e saj.

2.4.1. Hapat e veprimit

Për të rritur hapjen, Këshilli Prokurorial i Kosovës duhet të ndërmarrë hapat e mëposhtëm:

- Publikoni programet e punës, planeve, listës së regjistrave të dokumenteve që disponon, informacione për personelin (përfshirë emrat dhe pozicionet), pagat, kontaktet me anëtarët e Këshillit
- Publikoni informacione mbi pagat e anëtarëve të Këshillit Prokurorial në faqen e internetit
- Publikoni planet e prokurimit publik të publikuara në faqen e internetit
- Vendosni udhëzime që rregullojnë raportimin e mediave në shqyrtim të Këshillit
- Bëni publike informacionin e kontaktit të personit përgjegjës për FOI në zyrën e prokurorisë
- Krijoni një sistem trainimi dhe udhëzimi për të mundësuar punonjësit e ndjekjes të vlerësojnë të dhënat, grupet e të dhënave dhe informacione të tjera
- Përcaktoni detyrimet dhe afatet për raportim nga Zyrat e Prokurorisë ndaj autoriteteve kompetente, dhe përcaktoni rregullore që specifikojnë formën dhe përmbajtjen e raporteve të tilla
- Ndarja e linjave të veçanta të buxhetit të Këshillit për mirëmbajtjen, funksionimin dhe kostot e ndërtesave, infrastrukturën teknike, ndihmën juridike, trajnimin dhe edukimin e prokurorëve
- Vendosni një praktikë të kryerjes së sondazheve për besimin e qytetarëve në zyrën e prokurorit
- Siguroni që planet, thirrjet, vendimet, kontratat dhe anekset në lidhje me prokurimin publik të publikohen në faqen e saj të internetit

2. 5. Zyra e Kryeprokurorit të shtetit në Kosovë

Qasshmëria

Një praktikë e mirë e siguruar nga Zyra e Kryeprokurorit të Shtetit është se ekzistojnë udhëzime për bashkëpunim me media dhe komunikim me publikun në lidhje me raportimin e tyre për punën e prokurorisë. Megjithatë, institucioni nuk arriti të zhvillojë trajnime në fushën e aksesit në informacionin publik ose në konceptin e të dhënave të hapura dhe udhëzimeve për përdorimin dhe publikimin e atyre të dhënave, në mënyrë që të jetë në gjendje të përmirësojë informacionin dhe komunikimin për qytetarët. Pasi që qytetarë të tillë nuk janë të vetëdijshëm për llojin e informacionit duhet të jenë në dispozicion të tyre sepse institucionet, nuk kanë arritur të publikojnë listat e regjistrave të dokumenteve që posedon.

Ndërgjegjësimi

Zyra e Kryeprokurorit të Shtetit dërgoi një raport mbi punën e tij për vitin e kaluar tek autoriteti kompetent brenda një afati ligjor. Këto raporte përfshinin tregues të performancës së veprimtarisë së zyrës së prokurorisë, si numri i çështjeve të zgjidhura, numri i aktgjykimeve të fituara etj. Megjithatë, raporti vjetor nuk përfshin informacione rreth masave disiplinore, ankesave ndaj prokurorëve. Çdo vit Këshilli i Prokurorisë bën mbikëqyrjen e punës së Zyrës Themelore të Prokurorisë së Shtetit.

Integriteti

Ekziston një Kod Etik për prokurorët dhe stafin, i cili është publikuar në faqen e internetit dhe ekziston një mekanizëm për ndarjen e çështjeve të implementuara. Sidoqoftë, asnjë plan i Integritetit ose ndonjë politikë tjetër e brendshme kundër korrupsionit (që kërkon masa për parandalimin dhe eliminimin e formave të ndryshme të korrupsionit dhe sjelljes jo etike brenda institucionit) është publikuar. Për më tepër, nuk ka trajnime / punëtori ose aktivitete të tjera arsimore për oficerët e saj në tema të tilla si konflikti i interesit / parandalimi i korrupsionit / raportimit në rast të parregullive.

Transparenca

Ka pasur një nivel të rritur të transparencës në çështjet buxhetore dhe të prokurimit publik. Sidoqoftë, buxheti dhe llogaritë përfundimtare të shpenzimeve buxhetore nuk janë botuar ende në faqen e internetit, dhe as planet e prokurimit, thirrjet, vendimet, kontratat dhe anekset. Transparenca e informacionit të organizatës mund të rritet më tej duke u përqëndruar në publikimin e organogramit të plotë, fushën e punës, rinisjet, programet e punës dhe planet, dhe informacionet e personelit që publikohen në internet, si dhe duke i bërë të gjitha të dhënat në dispozicion në tabelën e njoftimeve siç parashikohet me ligj.

2.5.1. Hapat e veprimit

Për të rritur rezultatin e saj të përgjithshëm, Zyra e Kryeprokurorit të Shtetit duhet të ndërmarrë hapat e mëposhtëm:

- Ndërtoni kanal të drejtpërdrejtë të komunikimit në internet në dispozicion në faqen e internetit përmes të cilit qytetarët mund të ngrenë shqetësime, ankesa dhe të bëjnë ankesa
- Vendosja e një sistemi trainimi dhe udhëzimi për t'iu mundësuar punonjësve të gjykatës të përdorin të dhënat, grupet e të dhënave dhe asetet e tjera të informacionit për zbulimin dhe të marrin përsipër detyrimet e tyre në përputhje me FOI
- Krijoni një procedurë në lidhje me përdorimin e gjuhëve të pakicave dhe skriptet në dokumente
- Vendosni një praktikë raportimi për monitorimin e rezultateve të mediave në lidhje me punën e prokurorisë
- Sigurohuni që raporti për punën e ndërmarrë në vitin e kaluar të dërgohet tek autoriteti kompetent dhe se raporti përfshin tregues të performancës për veprimtarinë e Zyrës (numri i çështjeve të zgjidhura, numri i aktgjykimeve të dhëna, etj.)
- Sigurohuni që informacioni i kuptueshëm dhe gjithëpërfshirës për buxhetet dhe llogaritë përfundimtare të shpenzimeve buxhetore është publikuar në uebfaqen e Zyrës (përfshirë tabelat dhe shpjegimet gojore
- Publikoni organogramin institucional, fushën e punës dhe rinisjet e stafit
- Publikoni programe dhe plane, listën e regjistrave të dokumenteve

që disponon në faqen e internetit të Zyrës, si dhe informacione të tjera të kërkuara me ligj

- Sigurohuni që planet, thirrjet, vendimet, kontratat dhe anekset në lidhje me prokurimin publik të publikohen në uebfaqen e Zyrës
- Sigurohuni që të përfshini informacione të raportit vjetor në lidhje me masat disiplinore, ankesat ndaj prokurorëve

2. 6. Komunat

Vetëqeverisja lokale është një element thelbësor në afrimin e përfaqësuesve politikë me zonat e tyre elektorale dhe krijimin e lidhjeve të forta midis qytetarëve dhe institucioneve publike. Kjo lidhje bën të mundur që zyrtarët të kuptojnë problemet dhe shqetësimet e komuniteteve lokale, të hartojnë zgjidhje të politikave që maksimizojnë mirëqenien sociale dhe ofrojnë shërbime që i përgjigjen nevojave të qytetarëve. Funksonimi i vetëqeverisjeve lokale është pra një tregues i mirë i angazhimit të përfaqësuesve politikë për t'i shërbyer interesit publik. Vetëqeverisja lokale ndër të tjera përgjegjëse për sigurinë e tyre, planifikimin, sistemin e rritjes së ujit, mbrojtjen nga zjarri, parqet, mbeturinat, rrugët dhe trotuaret.

Qasshmëria

Komunat nuk kanë publikuar udhëzimet e FOI për qytetarët për të adresuar kërkesën, për më tepër, raportet e kërkesave për qasje në dokumente publike nuk janë në dispozicion në shumicën e komunave. Nga ana tjetër, shumica e kryetarëve të komunave në Kosovë kanë krijuar konsulta në orë me qytetarët, që është një hap i shkëlqyeshëm drejt rritjes së komunikimit të drejtpërdrejtë. Për më tepër, shumica e komunave kanë hapur llogari në facebook për të pasur një prani dixhitale me qytetarët. Në lidhje me lajmet që është mbajtur diskutimi publik, nuk ka raporte që përmbajnë shpjegime me shkrim dhe japin përgjigje për komentet dhe sugjerimet e marra. Propozohet që komunat të kenë një seksion të veçantë për debate publike ndërsa ato të vendosin kalendarin e diskutimit publik, informacione rreth debatit, axhendës dhe raporteve.

Ndërgjegjësimi

Kosova, komunat sipas Ligjit për Vetëqeverisje të cilat kanë vendosur të gjitha detyrimet ligjore të komunës në lidhje me strukturën dhe raportimin e tyre. Sidoqoftë, përveç komunave në Kosovë nuk kanë publikuar planet e tyre vjetore të punës ose raportet vjetore të punës, të ndarë në pjesën për Kuvendin dhe Kryetarin e Komunës. Ata që kanë botuar planet e punës dhe planet vjetore, nuk i kanë botuar për vitet e kaluara, por vetëm kohët e fundit që nga faqet e internetit të tyre janë azhurnuar.

Integriteti

Treguesit kanë treguar që shumica e komunave nuk kanë mbajtur trajnime arsimore për stafin e tyre për parandalimin e interesit të konfliktit, për më tepër nuk kanë publikuar ndonjë udhëzim se si qytetarët mund të ngrenë shqetësime ose t'i informojnë komunat për konflikt të mundshëm të interesit dhe / ose korrupsion. Ndarja në nivelin komunal zbulon njëtrajtshmëri midis qeverive lokale të Kosovës. Kriteri i vetëm i përmbushur nga të gjitha komunat në disponueshmërinë publike të kartave të pasurive të zyrtarëve. Të gjitha kriteret e tjera, siç është ekzistenca e mekanizmave publik për raportimin e praktikave të paligjshme, ekzistimi i planeve / procedurave antikorrupsion dhe organi shoqëruar zbatues i kësaj të fundit, nuk janë të papjekura nga të gjithë.

Transparenca

Fushat e gjetura më problematike nga shumë qeveri lokale janë publikimi i informacionit në lidhje me borxhin e komunës, kryerja e konsultimeve për projektbuxhetin dhe publikimi i rezultateve të konsultimeve të tilla, dorëzimi me kohë i buxheteve në asamble dhe publikimi i Buxhetit të Qytetarëve. Për më tepër, Treguesit në këtë kategori kanë të bëjnë me publikimin e planeve të prokurimit, thirrjeve, vendimeve, kontratave dhe anekseve të qeverive lokale. Mungesa e transparencës buxhetore duhet të adresohet nga komunat si çështje prioritare, sepse përdorimi transparent i financave publike është një parakusht thelbësor për ofrimin e shërbimeve publike dhe besimin midis zgjedhësve dhe përfaqësuesve të tyre. Diversitetet i madh mund të vërehet në komunat e Kosovës në lidhje me transparencën e informacionit për prokurimin publik.

2. 6. 1. Hapat e veprimit

Për të rritur rezultatin e tyre të përgjithshëm, komunat duhet të ndërmarrin hapat e mëposhtëm:

- Komunat duhet të përqendrohen në forcimin e bashkëveprimit me qytetarët pasi ato janë dera e parë e bashkëpunimit me institucionet publike
- Promovimi i një thirrje për pjesëmarrje qytetare në konsultimet publike për krijimin e buxhetit në uebfaqet e tyre
- Ndërtoni një plan strategjie për të zhvilluar kapacitetet e nëpunësve civilë për mediat sociale si pjesë e detyrave zyrtare, të tilla si Facebook ose Twitter
- Ndani një gazetë mujore të një komune, për të informuar qytetarët me cilat pyetje po punojnë komunat
- Përmirësimi i komunikimit me qytetarët përmes rrjeteve sociale, botimi i gazetave mujore për qytetarët për punën e komunave.
- Komunat duhet të publikojnë plane për prokurime publike, vendime, kontrata, anekse të kontratave si dhe shpenzime të tjera komunale
- Komunat duhet të ofrojnë më shumë informacion në faqet e tyre të internetit duke filluar nga struktura organizative deri në procedurat e prokurimit
- Komunat duhet të miratojnë planet kombëtare për integritet ose çfarëdo politike tjetër të brendshme për luftën kundër korrupsionit
- Në faqet e internetit të komunave duhet të përfshihen informacione mbi strukturën organizative, buxhetin operacional dhe informacione mbi prokurimet publike, planet e prokurimit publik për vitin aktual, në veçanti, vendimet, kontratat dhe anekset e tyre të lidhura në prokurimet e hapura publike, si dhe shpenzimet e tjera komunale.
- Komunat duhet të publikojnë plane të prokurimit publik, vendime, kontrata dhe anekse të kontratave, si dhe shpenzime të tjera komunale.
- Strategjitë e zhvillimit me qëllime të përcaktuara qartë të zhvillimit
- Strategji e uniformuar e transparencës ndërmjet komunave
- Publikoni Programin Vjetor të Punës së kuvendit komunal në faqen e internetit

3. Metodologjia

“Indeksi rajonal i hapjes” është një tregues i përbërë që mat shkallën në të cilën qeveritë në vendet e Ballkanit Perëndimor janë të hapura për qytetarët dhe shoqërinë. Hapja është një kusht kryesor për demokracinë sepse u mundëson qytetarëve të marrin informacionin dhe njohuritë e nevojshme për të marrë pjesë si të barabartë në debatet publike, të marrin vendime të ndriçuara dhe t’i mbajnë përgjegjësi qeveritë. Hapja gjithashtu mbështet qeverisjen e mirë sepse lejon që elitat qeverisëse të marrin në konsideratë dhe të nxisin idetë dhe ekspertizën e shpërndarë në shoqëri. Qeveria e hapur bazohet në katër parime organizative: transparencën, aksesin, integritetin dhe ndërgjegjësimin. Këto parime zbatohen për të gjitha degët dhe nivelet e qeverisjes, nga ekzekutivi qendror deri tek vetëqeverisja lokale, parlamenti dhe sistemi gjyqësor.

Parimi i transparencës nënkupton që një qeveri siguron informacion të qartë dhe të rëndësishëm publik për atë që po bën. Ky informacion ka të bëjë me organizimin dhe punën e institucioneve qeveritare dhe në veçanti me procedurat e buxhetimit dhe prokurimit publik. Transparenca u mundëson qytetarëve dhe publikut të kuptojnë dhe vlerësojnë punën e qeverisë. Sidoqoftë, transparenca qeveritare mund të kufizohet nga pengesat që i pengojnë qytetarët dhe publikun të hyjnë në informacionet që ata i perceptojnë si të rëndësishëm. Një qeveri e hapur gjithashtu duhet të përpiqet të heqë pengesat e tilla dhe të strehojë shqetësimet dhe kërkesat e qytetarëve dhe shoqërisë. Prandaj, hapja kërkon që autoritetet publike të përpiqen të ofrojnë të gjitha mundësitë dhe procedurat për qasje dhe të përmirësojnë aksesin e tyre.

Ekzistojnë dy pengesa shtesë, të brendshme për një qeveri transparente dhe të hapur. Së pari, pronarët e zyrave mund të kenë stimuj për të abuzuar me zyrën e tyre publike për interesa të mëtejshme private. Ndërsa hapja në vetvete zvogëlon stimuj të tillë, interesat privatë mund t’i bëjnë pronarët e zyrave të fshehin ose manipulojnë informacionin që pritet të japin për publikun. Së dyti, institucionet shtetërore mund të jenë të kyçura në një kulturë të fshehtësisë që i ndalon ata të grumbullojnë njohuri për veten e tyre - bazën informative të nevojshme për transparencë në publik. Për të adresuar këto pengesa të brendshme, qeveria e hapur duhet të përfshijë parimet e integritetit dhe ndërgjegjësimin. Rregullat dhe mekanizmat e integritetit dekurajojnë pronarët e zyrave nga ndjekja e interesave private.

Ndërgjegjësimi tregon disponueshmërinë dhe sigurimin e informacionit dhe njohurive brenda qeverisë. Ky parim është veçanërisht i rëndësishëm për ekzekutivin pasi kjo degë e qeverisë i besohet ushtrimi i pushtetit shtetëror. Kushtetutat liberale, pra, u kanë caktuar kompetencat degëve legjislativë dhe gjyqësore që i lejojnë ata të monitorojnë dhe rishikojnë politikën dhe veprimet e ekzekutivit. Sa i përket parlamentit dhe gjykatave, vetëdija është konceptuar si aftësia e këtyre institucioneve për të monitoruar punën e ekzekutivit. Por ndërgjegjësimi gjithashtu i referohet disponueshmërisë së njohurive

brenda ekzekutivit qendror, domethënë shkëmbimit të informacionit ndërmjet ministrive të ndryshme dhe rregullimit të institucioneve që përbëjnë ekzekutivin thelbësor – kabinetin, sekretariatit e përgjithshëm ose zyrën e kryeministrit, kryeministrin dhe të tjera institucionet koordinuese, për shembull, njësitë që hartojnë legjislacionin.

Ndërsa transparenca ndaj publikut, qasshmëria, integriteti dhe ndërgjegjësimi organizativ promovojnë përgjegjshmëri, ato nuk mbulojnë plotësisht përgjegjshmërinë, pasi përgjegjshmëria përfshin gjithashtu aftësinë e qytetarëve ose përfaqësuesve të tyre për të sanksionuar një qeveri në detyrë që ata e konsiderojnë si shkelje të përgjegjësive të saj. Indeksi i Hapjes nuk përfshin këtë dimension të llogaridhënies; ai është i përqendruar në kushtet informuese dhe të njohurive për një përgjegjësi të rëndësishme demokratike. Katër parimet ndahen më tej në pyetje individuale që vlerësohen bazuar në uebfaqe, burime të tjera të informacionit publik dhe intervista. Indeksi i Hapjes vlerëson se si këto katër parime janë realizuar në institucionet ose grupet e mëposhtme: ekzekutiv kryesor; ministritë e linjës; agjencitë ekzekutive; parlamenti; vetëqeverisja lokale; fusha; ndjekja penale. Meqenëse këto institucione kryejnë funksione të ndryshme në procesin e qeverisjes ose hartimit të politikave, pyetjet individuale përshtaten për t'u përputhur me profilet e institucioneve përkatëse.

4. Projekti

Qeverisja e mirë është thelbësore për sundimin e ligjit. Dhe ndërsa çështjet e korrupsionit, transparencës, sundimit të ligjit dhe qeverisjes së mirë janë gjithmonë në qendër të vëmendjes, mbetet një mungesë e mirëkuptimit dhe e problemeve sistematike që vështirë se marrin një mbulim të mjaftueshëm. Projekti “Përgjegjësia, Teknologjia dhe Rrjeti i Hapjes Institucionale në Evropën Juglindore - ACTION SEE” synon të rrisë ndërgjegjësimin e sfidave të tilla duke lehtësuar bashkëpunimin midis organizatave qytetare dhe përfaqësuesve të konsoliduara strategjike për përfaqësim.

ACTION SEE ofron një platformë për dialog dhe një mjet konkret për të matur shkallën në të cilën institucionet shtetërore mbështesin parimet dhe standardet e qeverisjes së hapur (indeksi i hapjes).

Projekti synon të rrisë përfshirjen e shoqërisë civile dhe organizatave të mediave në proceset e vendimmarrjes dhe krijimin e opinionit dhe politikave publike, si dhe të ngritë aftësinë e shoqërive qytetare për të adresuar çështje të ndjeshme.

Qëllimet specifike të projektit:

- Promovimi i një shoqërie dinamike qytetare që mobilizon në mënyrë efektive qytetarët për pjesëmarrje aktive në çështje që lidhen me sundimin e ligjit dhe qeverisjen e mirë dhe ndikon në politika dhe proceset e vendimmarrjes në një nivel kombëtar dhe rajonal.
- Forcimi i mekanizmave për dialog midis organizatave qytetare dhe institucioneve qeveritare dhe ndikimi i qeverisjes së mirë dhe reformave të administratës publike.
- Stimuloni rrjetëzimin e organizatave qytetare dhe mediatike në nivelin lokal dhe BE, duke lejuar shkëmbimin e njohurive, aftësive dhe lidhjeve, si dhe të rritni ndikimin e përpjekjeve të tyre për përfaqësim.

5. Lexo më shumë

Këtu mund të lidhemi me të gjitha gjetjet dhe rezultatet (faqe Excel) për secilin vend dhe rajon, dokumentet e politikave për secilin vend dhe rajon, lidhje me një udhërrëfyes për vendet e tjera dhe rajonin, dhe hartën e përgjithshme rrugore që do të prodhohej si një udhëzim i përgjithshëm për të gjitha vendet e Ballkanit Perëndimor. Me sa duket, e gjithë kjo do të botohej në uebfaqen e Action SEE përpara se të botojmë udhërrëfyesit.

This project is funded by
the European Union

METAMORPHOSIS

CRTA

CENTER FOR RESEARCH
TRANSPARENCY AND
ACCOUNTABILITY

ZaštoNe?

The "Accountability, Technology and Institutional Openness Network in South East Europe - ACTION SEE" project is implemented by Metamorphosis Foundation, Westminster Foundation for Democracy, CRTA – Center for Research, Transparency and Accountability, Citizens Association Why not?, Center for Democratic Transition, Open Data Kosovo (ODK) and Levizja Mjajt!.